

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 25.06.2014, sp. zn. 21 Cdo 3138/2013, ECLI:CZ:NS:2014:21.CDO.3138.2013.1

Číslo: 110/2014

Právní věta:

Soudní exekutor, jemuž byl v trestním řízení před 1. 1. 2013 pravomocně uložen trest zákazu činnosti, spočívající v zákazu výkonu činnosti soudního exekutora, nemohl ode dne právní moci tohoto rozhodnutí vykonávat exekuční činnost a další činnost podle exekučního řádu (§ 1 odst. 2 ex. ř.); kdyby tak přesto činil, neměl by k výkonu exekutorské činnosti pravomoc.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 25.06.2014

Spisová značka: 21 Cdo 3138/2013

Číslo rozhodnutí: 110

Číslo sešitu: 10

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Dovolání, Exekuce, Oceňování majetku, Prodej movitých věcí a nemovitostí

Předpisy: § 1 odst. 1 předpisu č. 120/2001Sb.

§ 1 odst. 2 předpisu č. 120/2001Sb.

§ 10 odst. 1 předpisu č. 120/2001Sb. ve znění do 31.12.2012

§ 15 odst. 1 předpisu č. 120/2001Sb. ve znění do 31.12.2012

§ 243e odst. 1 o. s. ř. ve znění od 01.01.2013

§ 28 předpisu č. 120/2001Sb. ve znění do 31.12.2012

§ 336a o. s. ř. ve znění do 31.12.2012

§ 45 odst. 1 předpisu č. 120/2001Sb. ve znění od 01.11.2009

§ 7 odst. 1 předpisu č. 120/2001Sb. ve znění od 01.11.2009

§ 9 odst. 1 předpisu č. 120/2001Sb. ve znění do 31.12.2012

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Usnesením ze dne 8. 6. 2012 JUDr. I. D. jako tehdejší soudní exekutor Exekutorského úřadu Zlín určil podle ustanovení § 28, § 66 a § 69 zákona č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „exekuční řád“), cenu nemovitostí povinného se všemi součástmi a příslušenstvím – rodinného domu stojícího na p. č. st. 6065, a pozemků p. č. st. 6065, p. č. 728/35, p. č. 728/36, p. č. 728/71 a p. č. 2695/4, zapsaných u Katastrálního úřadu pro Karlovarský kraj, katastrálního pracoviště Ch., na listu vlastnictví č. 3255 pro katastrální území a obec Ch., částkou 3 000 000 Kč (výrok I.), cenu závady –

věcného břemene užívání zřízeného ve prospěch J. K. na základě (bezüplatné) smlouvy o zřízení věcného břemene, uzavřené dne 24. 2. 2010 s právními účinky vkladu práva k témuž dni, určil částkou 960 000 Kč (výrok III.) s tím, že jiná práva ani závady spojené s nemovitostmi, které by měly vliv na cenu nemovitostí, nebyly zjištěny (výrok II.), a výslednou cenu nemovitostí určil částkou 2 040 000 Kč (výrok IV.).

K odvolání povinného Krajského soudu v Plzni usnesením ze dne 31. 5. 2013 usnesení JUDr. I. D. potvrdil. Odvolací soud nepovažoval za právně významné námitky povinného, že znalecký posudek Znaleckého ústavu Odhadci a znalci CZ, s. r. o., ze dne 4. 6. 2012, na jehož základě bylo vydáno usnesení o výsledné ceně nemovitostí, je nesprávný z důvodů, že obestavěný prostor domu je o 100 m³ větší, že nebyla oceněna pergola, dřevník, rozestavěná kůlna a porosty, že porovnávací nemovitosti byly nevhodné, že v popisu nemovitostí byl chybně uveden druh krytiny, povrchy podlah a že nebyla zhodnocena provedená vnitřní kanalizace a částečná rekonstrukce domu, včetně výměny oken, neboť takové námitky „nesouvisí s obsahem vydaného rozhodnutí a nelze je nikterak promítnout do výsledného ocenění nemovitostí“. Pouze obecně vytčená námitka, že podkladový znalecký posudek nebyl proveden řádně a v souladu se zásadami znalecké činnosti, rovněž nemůže sama o sobě vést ke změně napadeného usnesení. Podle odvolacího soudu znalec ve věci postupoval standardním způsobem a pracoval s dostatkem relevantního podkladového materiálu, když měl k dispozici poznatky z místního šetření, včetně dokumentace, údajů z katastru nemovitostí, výpis z geografického informačního systému a zjištěné ceny o nabízeném a případně realizovaném prodeji srovnatelných nemovitostí v daném místě a čase. Získané poznatky pak znalec zpracoval podle svých odborných znalostí a veřejně dostupných podkladů a nezjistil jiná práva a závady, které by vázly na oceňovaných nemovitostech. Pakliže tedy JUDr. I. D. v souladu s ustanovením § 336a o. s. ř. určil na základě tohoto posudku výslednou cenu nemovitostí, byl jeho postup souladný se zákonem. Dále odvolací soud připomněl, že účelem ocenění nemovitostí není stanovení ceny, za kterou budou nemovitosti v rámci dražby prodány, a že určená výsledná cena je pouze východiskem pro stanovení výše nejnižšího podání ve smyslu ustanovení § 336e odst. 1 o. s. ř. Veden těmito důvody odvolací soud podle ustanovení § 219 o. s. ř. napadené usnesení JUDr. I. D. jako věcně správné potvrdil.

Proti tomuto usnesení odvolacího soudu podal povinný dovolání z důvodu nesprávného právního posouzení věci, neboť má za to, že odvolací soud nepostupoval při rozhodování podle „ustálené judikatury Nejvyššího soudu“, z níž vyplývá, že rozhodnutí musí být právně přezkoumatelné. Odvolacímu soudu vytýká, že z odůvodnění jeho rozhodnutí není zřejmé, o kterou právní normu spojenou se znaleckou činností se opírá, a jakým způsobem dospěl k závěru o správnosti znaleckých zjištění. Podle jeho názoru je cena předmětných nemovitostí významně podhodnocena a kromě toho bylo opomenuto věcné břemeno, resp. nájemní smlouva na umístění a provozování fotovoltaické elektrárny. Dále dovolatel s odkazem na usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 11. 2012, sp. zn. [21 Cdo 4022/2010](#), namítá, že napadené usnesení bylo vydáno předčasně, neboť nenastaly právní účinky exekučního příkazu soudního exekutora ze dne 23. 2. 2011, jelikož nebyl v souladu s ustanovením § 49 odst. 4 ex. ř. doručen oprávněné z věcného břemene J. K., z čehož dovozuje, že usnesení o ceně je neúčinné. Poukazuje rovněž na rozsudek Okresního soudu v Břeclavi ze dne 9. 12. 2011, jenž nabyl právní moci dne 18. 4. 2014 a jímž JUDr. I. D. byl uložen trest zákazu činnosti, spočívající v zákazu výkonu činnosti soudního exekutora na dobu pěti let, z čehož vyplývá, že usnesení o výsledné ceně nemovitostí nemohl dne 8. 6. 2012 vydat. Navrhl, aby dovolací soud usnesení JUDr. I. D. a usnesení odvolacího soudu zrušil a věc vrátil „orgánu prvního stupně“ k dalšímu řízení.

Nejvyšší soud zrušil rozhodnutí odvolacího soudu a usnesení JUDr. I. D. a věc vrátil soudnímu exekutorovi Mgr. M. J., Exekutorský úřad Zlín, dalšímu řízení.

Z odůvodnění:

Nejvyšší soud jako soud dovolací (§ 10a o. s. ř.) postupoval v dovolacím řízení podle zákona č.

99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění účinném do 31. 1. 2013, neboť řízení bylo zahájeno předem dnem 1. 1. 2014 (srov. čl. II bod 2. zákona č. 293/2013 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony). Po zjištění, že dovolání proti pravomocnému usnesení odvolacího soudu bylo podáno oprávněnou osobou (účastníkem řízení) v zákonné lhůtě (§ 240 odst. 1 o. s. ř.) se nejprve zabýval otázkou přípustnosti dovolání.

Dovoláním lze napadnout pravomocná rozhodnutí odvolacího soudu, pokud to zákon připouští (§ 236 odst. 1 o. s. ř.).

Podle ustanovení § 237 o. s. ř. není-li stanoveno jinak, je dovolání přípustné proti každému rozhodnutí odvolacího soudu, kterým se odvolací řízení končí, jestliže napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe odvolacího soudu nebo která v rozhodování odvolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešena právní otázka posouzena jinak.

Dovolacímu soudu je z jeho úřední činnosti známo (viz usnesení Nejvyššího soudu ze dne 20. 3. 2013, sp. zn. [8 Tdo 1432/2012](#)), že JUDr. I. D. byl rozsudkem Okresního soudu v Břeclavi ze dne 9. 12. 2011, ve spojení s usnesením Krajského soudu ze dne 17. 4. 2012, pravomocným dne 17. 4. 2012, uznán vinným ze spáchání zločinu zneužití pravomoci úřední osoby podle ustanovení § 329 odst. 1 písm. a), odst. 2 písm. a), d), f) trestního zákoníku a byl mu uložen trest odnětí svobody v trvání tří roků, jehož výkon byl podmíněně odložen na zkušební dobu v trvání pěti roků; dále mu byl podle ustanovení § 73 odst. 1, 3 tr. zák. uložen trest zákazu činnosti, spočívající v zákazu výkonu činnosti soudního exekutora na dobu pěti let. Dne 22. 6. 2012 informovala Exekutorská komora České republiky na svých webových stránkách, že ke dni 22. 6. 2012 ministr spravedlnosti odvolal z funkce soudního exekutora JUDr. I. D., Exekutorský úřad Zlín. Citovaná rozhodnutí soudů byla následně zrušena usnesením Nejvyššího soudu ze dne 20. 3. 2013, sp. zn. [8 Tdo 1432/2012](#), a to zejména z důvodu, že soudy obou stupňů se náležitě nezabývaly výkladem všech zákonných znaků zločinu zneužití pravomoci úřední osoby podle ustanovení § 329 odst. 1 písm. a), odst. 2 písm. a), d), f) tr. zák., a soudu prvního stupně uložil, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal, doplnil dosud neúplné dokazování a znovu posoudil skutek, pro který jsou obvinění stíháni, přesně jej vymezil a zjištěné jednání bezchybně posoudil s tím, že musí mj. vyložit, jaké konkrétní povinnosti uložené jim právními předpisy měli obvinění porušit.

Rozhodnutí odvolacího soudu v dané věci je založeno na závěru, že určil-li JUDr. I. D. (jako tehdejší soudní exekutor) usnesením ze dne 8. 6. 2012, podle ustanovení § 336a o. s. ř. na základě znaleckého posudku Znaleckého ústavu Odhadci a znalci CZ, s. r. o., ze dne 4. 6. 2012 výslednou cenu nemovitostí, byl jeho postup souladný se zákonem; v tomto závěru je implicitně obsažen i právní názor odvolacího soudu, že JUDr. I. D. měl pravomoc takové rozhodnutí vydat. Protože dovolací soud dosud neřešil otázku, zda bylo v pravomoci soudního exekutora činit (v době do 31. 12. 2013) úkony a vydávat rozhodnutí v exekučním řízení poté, co byl v trestním řízení pravomocně odsouzen pro zločin zneužití pravomoci úřední osoby podle ustanovení § 329 odst. 1 písm. a), odst. 2 písm. a), d), f) tr. zák. a byl mu uložen trest zákazu činnosti spočívající v zákazu výkonu činnosti soudního exekutora na dobu pěti let, dospěl dovolací soud k závěru, že dovolání proti napadenému usnesení odvolacího soudu je podle ustanovení § 237 o. s. ř. přípustné.

Po přezkoumání napadeného usnesení odvolacího soudu ve smyslu ustanovení § 242 o. s. ř., které provedl bez jednání (§ 243a odst. 1, věta první, o. s. ř.), Nejvyšší soud dospěl k závěru, že dovolání je důvodné.

Posuzovanou věc je třeba i v současné době – vzhledem k tomu, že JUDr. I. D. vydal usnesení o výsledné ceně nemovitostí dne 8. 6. 2012 – podle zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve

znění pozdějších předpisů, účinných do 31. 12. 2012, a podle zákona č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, účinných do 31. 12. 2012 – k tomu srov. čl. II., bod 1. a čl. IV., bod 1. zákona č. 396/2012 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony.

Podle ustanovení § 1 odst. 1 ex. ř. soudní exekutor (dále jen „exekutor“) je fyzická osoba splňující předpoklady podle tohoto zákona, kterou stát pověřil exekutorským úřadem. Podle odstavce 2 tohoto ustanovení v rámci pověření exekutorským úřadem exekutor provádí nucený výkon exekučních titulů (dále jen „exekuční činnost“) a další činnost podle tohoto zákona.

Podle ustanovení § 28, věty druhé, ex. ř. úkony exekutora se považují za úkony exekučního soudu.

Z citovaných ustanovení (a rovněž z Důvodové zprávy k exekučnímu řádu) vyplývá, že exekutor při provádění exekuce vykonává pravomoc svěřenou mu předpisy veřejného práva. Je na něj delegována část státní moci, jejímž nositelem je při soudním výkonu rozhodnutí soud, tedy pravomoc nuceně vykonávat exekuční tituly. Úkony exekutora při provádění exekuce se podle § 28 zákona č. 120/2001 Sb. považují za úkony exekučního soudu; tedy i usnesení o určení výsledné ceny nemovitostí v exekuci nařízené a prováděné prodejem nemovitosti vydané exekutorem v exekučním řízení má stejnou povahu jako soudní usnesení o určení výsledné ceny nemovitostí ve výkonu rozhodnutí prodejem nemovitostí. Rozhodnutí soudního exekutora tedy v případech, kdy je povolán k rozhodování, je postaveno na roveň rozhodnutí soudu prvního stupně (§ 45 odst. 1 ex. ř.) – k tomu srov. např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 28. 3. 2006, sp. zn. [20 Cdo 2706/2004](#).

Podle ustanovení § 7 odst. 1 exekučního řádu státní dohled nad exekuční činností a nad činností exekutora podle § 74 odst. 1 písm. c) a § 76a vykonává Ministerstvo spravedlnosti (dále jen „ministerstvo“). Ministerstvo provádí státní dohled i na základě písemných podnětů právnických nebo fyzických osob.

Podle ustanovení § 9 odst. 1 ex. ř. exekutorem může být jmenován občan České republiky, který a) má plnou způsobilost k právním úkonům, b) získal úplné vysokoškolské vzdělání na právnické fakultě vysoké školy se sídlem v České republice, c) je bezúhonný, d) vykonal alespoň tříletou exekutorskou praxi, a e) složil exekutorskou zkoušku.

Podle ustanovení § 15 odst. 1 exekučního řádu výkon exekutorského úřadu zaniká a) smrtí exekutora, b) prohlášením exekutora za mrtvého, c) odvoláním exekutora, d) jestliže exekutor pozbyl státní občanství České republiky, e) jestliže byl exekutor zbaven způsobilosti k právním úkonům nebo byla tato způsobilost omezena, f) dnem právní moci rozhodnutí, kterým bylo uloženo kárné opatření odvolání z exekutorského úřadu. Z odstavce 2 tohoto ustanovení vyplývá, že ministr exekutora odvolá a) na jeho žádost, b) jestliže byl exekutor pravomocně odsouzen pro úmyslný trestný čin nebo pro trestný čin spáchaný v souvislosti s exekuční činností, c) jestliže exekutor nedoloží Komoře stejnopis nebo ověřenou kopii smlouvy o pojištění své odpovědnosti za škodu do třiceti dnů po svém jmenování exekutorem nebo zanikne-li jeho pojištění odpovědnosti za škodu a exekutor jej do třiceti dnů neobnoví, d) jestliže si exekutor do tří měsíců po složení slibu bez vážných důvodů neotevře v sídle exekutorského úřadu, do kterého byl jmenován, kancelář a nebude připraven vykonávat exekuční činnost, e) jestliže soud na návrh ministerstva rozhodl, že exekutor vzhledem ke svému zdravotnímu stavu nemůže řádně nejméně po dobu jednoho roku vykonávat exekuční činnost. Výkon úřadu exekutora se pozastavuje dnem doručení rozhodnutí o jeho odvolání, nejde-li o odvolání exekutora na jeho žádost (odst. 3 tohoto ustanovení).

Ustanovení § 15 odst. 1 exekučního řádu bylo s účinností od 1. 1. 2013 novelizováno zákonem č. 396/2012 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších

předpisů, a další související zákony, a bylo doplněno mimo jiné o písm. g), které stanoví, že výkon exekutorského úřadu zaniká dnem právní moci rozhodnutí soudu, kterým byl exekutorovi uložen trest zákazu činnosti soudního exekutora nebo kterým byl exekutor odsouzen k nepodmíněnému trestu odnětí svobody.

V důvodové zprávě k zákonu č. 396/2012 Sb. se k tomuto novému písmenu g) zařazenému do ustanovení § 15 odst. 1 ex. ř. uvádí, že „výkon exekutorského úřadu zaniká ze zákona dnem právní moci rozhodnutí soudu, kterým byl exekutorovi uložen trest zákazu činnosti soudního exekutora nebo kterým byl exekutor odsouzen k nepodmíněnému trestu odnětí svobody. V těchto případech je zjevné, že soudní exekutor nemůže svůj úřad dále vykonávat, je proto na místě, aby jeho výkon zanikal ze zákona“.

I když exekuční řád ve znění účinném do 31. 12. 2012 neobsahoval ustanovení, podle něž výkon exekutorského úřadu zaniká dnem právní moci rozhodnutí soudu, kterým byl exekutorovi uložen trest zákazu činnosti soudního exekutora, je jednoznačné, že ani před datem 1. 1. 2013 (a to již od účinnosti exekučního řádu) nemohl soudní exekutor po pravomocném uložení takového trestu v trestním řízení nadále exekuční činnost a další činnost podle tohoto zákona vykonávat, neboť mu to bylo rozhodnutím soudu v trestním řízení zakázáno (byť výkon exekutorského úřadu, jímž jej stát pověřil /§ 1 odst. 1 ex. ř./ a do něž byl ministrem spravedlnosti jmenován /§ 10 odst. 1 ex. ř./, současně s pravomocným uložení trestu zákazu činnosti nezanikl ze zákona). Pokud by pak ten, jemuž byl v trestním řízení pravomocně uložen trest zákazu činnosti soudního exekutora, takové rozhodnutí nerespektoval a exekuční činnost a další činnost i nadále vykonával, naplňovalo by jeho jednání skutkovou podstatu trestného činu maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání podle ustanovení § 337 odst. 1 písm. a) tr. zák. (případně podle § 171 odst. 1 písm. c/ zákona č. 140/1961 Sb.).

Nejvyšší soud proto dospěl k závěru, že soudní exekutor, jemuž byl v trestním řízení před 1. 1. 2013 pravomocně uložen trest zákazu činnosti, spočívající v zákazu výkonu činnosti soudního exekutora, nemohl ode dne právní moci tohoto rozhodnutí exekuční činnost a další činnost podle exekučního řádu vykonávat (§ 1 odst. 2 ex. ř.); činil-li by tak přesto, neměl by již k tomu pravomoc a jakékoliv jím vydané rozhodnutí by bylo nezákonné (představovalo by nulitní akt aplikace práva).

Protože právě o takový případ v dané věci jde, nemůže napadené usnesení odvolacího soudu obstát, jelikož dnem právní moci rozsudku Okresního soudu v Břeclavi ze dne 9. 12. 2011, ve spojení s usnesením Krajského soudu ze dne 17. 4. 2012, tj. dnem 17. 4. 2012, jímž JUDr. I. D. byl uložen trest zákazu činnosti soudního exekutora, nebylo v jeho pravomoci vydat dne 8. 6. 2012 usnesení o výsledné ceně nemovitostí povinného, což má za následek, že toto rozhodnutí je v rozporu se zákonem.

Dovolací soud v této souvislosti dodává, že považuje za vhodné, aby soudy z veřejných zdrojů (z webových stránek Exekutorské komory České republiky, na nichž je uveden aktuální seznam exekutorských úřadů a úřadujících soudních exekutorů) prověřovaly, zda osoba, která vydala rozhodnutí opatřené (elektronickým) podpisem soudního exekutora, tak jako v daném případě, k tomu byla oprávněna (byla dána její pravomoc), či nikoliv. V záporném případě přichází v úvahu jen náprava spočívající ve zrušení takového rozhodnutí a vrácení věci k dalšímu řízení.

Možno je rovněž uvést, že i sám dovolatel – jak to vyplývá z ustanovení § 7 odst. 1 ex. ř. – se mohl obrátit na základě písemného podnětu na Ministerstvo spravedlnosti a upozornit jej na to, že JUDr. I. D. provádí exekuční činnost i poté, co mu byl pravomocně uložen trest zákazu činnosti soudního exekutora (stejně tak to mohla učinit i Exekutorská komora České republiky, pokud jí tato skutečnost byla známa).

Protože nejsou splněny podmínky pro zastavení dovolacího řízení, pro odmítnutí dovolání, pro zamítnutí dovolání nebo pro změnu napadeného usnesení odvolacího soudu, Nejvyšší soud usnesení odvolacího soudu podle § 243e odst. 1 o. s. ř. zrušil. Vzhledem k tomu, že důvody, pro které bylo zrušeno rozhodnutí odvolacího soudu, platí také na rozhodnutí JUDr. I. D., zrušil dovolací soud i toto rozhodnutí a věc vrátil soudnímu exekutorovi Mgr. M. J. (který byl jmenován dnem 1. 1. 2013 do uvolněného Exekutorského úřadu Zlín po odvolaném soudním exekutorovi JUDr. I. D.) k dalšímu řízení (§ 243e odst. 1, věta druhá, o. s. ř.), aniž bylo zapotřebí se zabývat dalšími námitkami v dovolání.